

Bizalmatlanság és idegenség – a magyar földügy sokadik margójára

2016 február 24. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

„Magyar földügyben” egy konkrét dolgot leszögezhetünk, Széchenyi István „Stádium” c. műve óta nem történt gyakorlati, sem elvi elrelépés (még kíméletlenebb, fájóbb vélemény lehetne, hogy a 1848-as jobbágyfelszabadítás

volt az utolsó nagy tett, amit hazánk cselekvőképesei rétegei kiharcoltak közös ügyünkben).

„Azon földbirtokos vagy kormány, mely az aviticitás (sűrség) eltörlését gátolná, magának lenne legnagyobb ellensége, mert egy puszta ideának, mely inkább a heraldikába, mint a 19-ik századba ill?, feláldozná a legközelebb hasznot, s úgyszólván egy egyszer? ládát, melyben sok arany van, adna egy szépen megaranyozottért, melyben azonban semmi sincs. (...)” Vagy gondoljunk csak a „megpénzesült” hollandus és az eladósodott gazda „Simaházy” beszélgetésére.

A magyar paraszt, „földműves” későbbi, némileg elidegenített terminussal: „agrármunkás” következetesen használt politikai elvdékláló eszköz volt és maradt. Tényleges gazdasági, sőt kulturális szerep helyett; szimbolikus jelentőségvé vált, **társadalmi szempontból értéke fokozatosan devalválódott.** Ez első sorban a korai szociáldemokrata „gesztusoknak” (lásd. *Károlyi Mihály* kápolnai földosztása, és később 1931-ben „*Tiétek a föld...*” c. röpirata, amelyben felszólította a magyar proletariátust, munkásokat a parasztság elvi és gyakorlati támogatására, a KMP élén; lényegi szempontból meglátása helyes volt, de politikai szempontból illuzórikus felvetés maradt) és 1945 után megvalósuló szocialista, központosító, bizalmi alapú és földfosztó- és osztó „reformoknak” volt köszönhető ('45-ös, '67-es és a későbbi er?szakkal keresztülvitt földreformok és az azt követ? hároméves majd öt éves tervek).

Bár a szegényparasztság részéről fölmerült földigény jogos és az el? rendszer kritikája helytálló volt (ahogyan a földosztás szociáldemokrata irányelve is), sebeik elevenen égtek, **a földviszonyokat, de leginkább a vidék, a földművesek jellegzetes, egyedi problémáit nem sikerült megfeleltetni rendezni,** sőt tovább rontottak rajta. Csalódottságuk mélyült. Továbbra is (akárcsak az elmúlt évszázadokban) a „társadalom” peremvidékére kiszorulva, *Bibó* szavaival „*passzív közönybe*” burkolóztak. Valójában a kérdés, hogy: „*Ki a föld?*”, a magyar közéleti viszonyok között valahogy mindig tisztázatlanul maradt, és kimondva vagy kimondatlanul, de a mindenkorai politika céleszközévé vált. Idézzük ide a fentebb befejezetlenül maradt Széchenyi szövegrészlet végét: „(...) *De így cselekedni se kormánynak, se nemzeti f?nek nem szabad, mert ?k nemcsak magokéi, de f?képp a közönségéi, a hazáéi.*” Következő mondataiban Széchenyi már szerényen „okoskodásnak” nevezi dorgálását, de ért? olvasása továbbra is ajánlott a mai „f?k” számára.

A szövetkezeti rendszer bevezetését követően (pl.) az Alföld bizonyos régióiban tömegesen szegényedtek, üresedtek ki el az egykor viszonylagosan m?köd? gazdaságok, nagybirtokok.

A nagybirtokosok elmenekültek, így a földek állatállománya elpusztult, földművel? eszközeik tönkrementek. Az átmenet hiányában az emberek tömegesen vándoroltak ki a kistérségekből, falvakból és hagyták el korábbi természetes, tradicionálisnak mondható mesterségeiket (a többség nem élt a felajánlott, ingyen, családi mértékben megm?velhet?, megszerezhet? földekkel) és **inkább választották a városi, ipari munkalehet?égeket és munkásokká, „proletárokká” váltak.** Lényegében a földművel? tudás és a családon belüli folyamatok sérültek; sok parasztcsalád elt?nt, asszimilálódott a városi életbe.

A parasztság többszörösen „elidegenedett” tehát attól, ami eredendően a sajátja volt.

Gyökereiktől mind a nagybirtokos, mind a szocialista, tervgazdálkodási „rendszerben” megfosztották őket és hiába **a 1994-es földreform, lényegi kárpótlásuk elmaradt.** „*botrányos(abb) jelenség; ugyanis természetellenes az, hogy gyökértelenek legyenek azok, akik a földet m?velik.*” – írja a francia filozófus *Simone Weil*. Esetükben az idegenség a napjainkig jelen lévő, megoldatlan, felháborító probléma. Az egyik első számú feladata a ma politikájának továbbra is a vidék, a földművel?k és az agrárszférából élő emberek egzisztenciális, szellemi felemelése, helyzetük hosszú távú biztosítása és tisztázása kell, hogy legyen. A megvalósulás egyik első lépése **a tisztességes, rendezett birtokstruktúra kialakítása kell, hogy legyen,** azaz: önállóságuk, megbecsültségük állami szint? elismerése, deklarálása. Hiszen gyökértelenségük pontosan ennek a kinyilvánításának hosszú idő óta fennálló hiányából adódik.

A földkérdés körül kialakuló ideológiai-politikai harcok hosszú távú következményei tragikusnak bizonyultak és ellehetetlenítettek minden problémamegoldást. A parasztság frusztrációja, gyakori szegénysége a „történelmileg”

sajátságos élethelyzetének – a városi polgárság, az értelmiség szemszögéből nehezen belátható – nehézségeiből, sajátos normarendszeréből és kirekesztettségéből ered. Megalázottsága a „várossal” szemben még ma is érezhető, megtapasztalható tény.

A „paraszt” időkönként áldozatául esik a rendelkező, utasító állam önkényének, vagy nagylelkűségének, és áldozatául eshet a nagybirtokosok monopol helyzetéből eredő represszióknak, de „latifundiumok” alól felszabadító újpolitikai elit feleltelenségének is.

Bizalmatlanságuk, idegenségük folyamatos, állandó. Magyarország ebből a szempontból még az „unióba” való csatlakozásunk pillanatában is jelentős „történelmi” hátránnyal küzdött. Ez azóta sem változott. Megjegyzés: Talán idővel beismerhető lesz, hogy **végzetes hiba volt szétverni; elavultságukra, meghaladottságukra hivatkozva az ún. „gazdapártokat, agrárpártokat”** (ez sem a közelmúlt politikai nóvuma), amelyek a leginkább, jellegükben adódóan képesek voltak meggyőzni, képviselni (rendszerváltást követően is) az ún. agrárcsopatra besorolódott embereket, a vidéket.

Jelenleg úgy látszódik, hogy az új földreform és földosztás kedvezményezettjei és sértettjei valamiféle sajátos, az előző két – korábban már – „megbukott”, „ellehetetlenült” rendszer kritikus elegyébe kerülnek. A feudális és bizalmi viszonyok közé. A „semmitől” elteremtett, politikai untermannok, aranykalászos gazdák (*Mészáros Lőrinc, Lázár testvérek stb.*, ki-ki tetszése, ízlése szerint válogathat), karrierpolitikusok és térségi, kistérségi nagyvállalkozókon keresztül újraépül a nagybirtokosi rendszer, **amelynek elsődleges célja a profittermelés és haszonszerzés lesz.** Így fokozatosan ellehetetlenítik a kisgazdaságok működését (nyilvánvaló, hogy a nagybirtokosok, nagygazdák nem fognak piaci engedményeket tenni a „kisebbek” felé, vagy gazdasági konglomerátumokat létrehozni), **árait agyonnyomják és a rövidtávú munkavállaló, idénymunkás, bérmunkás, többnyire iskolázatlan réteget hagyják földjeik közelében.** A kis- és magángazdaságokat mőködtető vállalkozók elhagyhatják (főként a büszke fiatalok), eddigi tevékenységüket, vállalkozásaikat felfüggeszthetik és a valamelyest biztosabb megélhetést ígérő nagyvárosokba költözhetnek. Azaz: vidékre jelenleg is jellemző függőségi viszony, a kiszolgáltatottság tovább mélyülhet.

Szomorú, de szigorú tús vonal húzható a '30-as évektől kezdődően jogosan fölmerülő és megoldatlanul hagyott problémáktól, a szocialista kényszerpályáján át a '90-es évektől a napjainkig tartó „földügy-revízióként, kárpótlásként” induló agrárgazdasági program és helyzet között: **gazdasági válság(ok), munkanélküliség, elszegényedés, eszközhiány, tőkehiány, kidolgozatlan és bizonytalan birtokstruktúra, a megfelelő politikai akarat, a stabilitás hiánya, a profitelvtelenség** (ismétlődő mintázatok). Ne legyenek illúzióink, az aggodalmunk nem alaptalan.

Ésszerű, értékszervező agrárpolitika, a vidék többirányú integrációjának elősegítése nélkül nem érhető el átütő eredmény. A nagyüzemi, nagybirtokosi előnyökkel kapcsolatban leggyakrabban emlegetett termelékenységre, hozadékra, gazdaságosságra vonatkozó érvek szinte minden szakirodalomban, esettanulmányban (még konkrét gyakorlatban is) megdőlni látszanak. Ugyanakkor jól látható (és a közvélemény is erre hajlik), hogy **a megfelelően támogatott, megszervezett kisbirtok-struktúrának stabilizáló, munkaerő-megtartó funkciója van** (erre lenne a legnagyobb szüksége az országnak, nem a pedig a megalázó közmunkaprogramra). Ez az alapvető gazdasági szinten túl politikai-, társadalmi- és ökológiai szinteken is megnyilvánul.

A gazdasági- és reál folyamatok jelenlegi nagybirtokosi, haszonelvű leegyszerősített kezelését támogató politikai gondolkodás azonban nem tud mit kezdeni a mezőgazdasággal, az agrárszektormal, mely **valójában nem a piaci versenyszféra terepe.** Sokkal fontosabb annál, hiszen lényegi eleme a föld, amit óvni, védeni kell; nem pedig elherdálni, bevetni, tönkretenni pl. energianövényekkel, s ráadásul **nem csak a profitszerzés, hanem a helyi megélhetés, érték és kultúrateremtés színtere is kell, hogy legyen.**

www.tutiblog.com

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>, illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló